

DOPORUČENÍ č. P1

ze dne 12. června 2009

k rozsudku ve věci *Gottardo*, podle kterého musí být výhody, jež mají státní příslušníci jednoho státu podle dvoustranné úmluvy o sociálním zabezpečení s třetí zemí, přiznány také pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států

(Text s významem pro EHP a pro dohodu mezi ES a Švýcarskem)

(2010/C 106/14)

SPRÁVNÍ KOMISE PRO KOORDINACI SYSTÉMŮ SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ,

s ohledem na čl. 72 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení⁽¹⁾, podle kterého se správní komise zabývá všemi správními otázkami a otázkami výkladu vyplývajících z nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení⁽²⁾,

s ohledem na čl. 72 písm. c) nařízení (ES) č. 883/2004, podle kterého posiluje a rozvíjí spolupráci mezi jednotlivými členskými státy a jejich institucemi v otázkách sociálního zabezpečení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení (ES) č. 883/2004 přijaté na základě článků 42 a 308 Smlouvy je nezbytným nástrojem pro výkon základních svobod stanovených Smlouvou.
- (2) Zásada nediskriminace z důvodu státní příslušnosti je základní zárukou volného pohybu pracovníků, jak stanoví článek 39 Smlouvy. Z toho vyplývá odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky usazenými v členských státech a migrujícími pracovníky, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.
- (3) Ve věci *Gottardo*⁽³⁾ Soudní dvůr jednal podle této zásady stanovené v článku 39 Smlouvy v souvislosti s osobou s bydlištěm ve Společenství, která pracovala ve Francii, Itálii a Švýcarsku. Tato osoba neměla dostatečný nárok na důchod v Itálii a žádala, aby jí byly sečteny doby pojištění získané ve Švýcarsku a v Itálii, jak stanoví dvoustranná úmluva mezi Itálií a Švýcarskem ve prospěch jejich státních příslušníků.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 166, 30.4.2004, s. 1.⁽²⁾ Úř. věst. L 284, 30.10.2009, s. 1.⁽³⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. ledna 2002 ve věci *Elide Gottardo v. Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)*, C-55/00, Sb. rozh. 2002, s. I-413.

- (4) Soudní dvůr v této věci rozhodl, že pokud členský stát uzavře se třetí zemí dvoustrannou mezinárodní úmluvu o sociálním zabezpečení, která stanoví, že pro nabytí nároku na dávky ve stáří se zohlední doby pojištění získané ve zmíněné třetí zemi, základní zásada rovného zacházení ukládá tomuto členskému státu, aby přiznal státním příslušníkům ostatních členských států stejné výhody, jako mají jeho státní příslušníci na základě uvedené úmluvy, s výjimkou případu, kdy může objektivně odůvodnit své odepření (odstavec 34).

- (5) V této souvislosti Soudní dvůr uvedl, že výklad pojmu „právní předpisy“ uvedeného v čl. 1 písm. j) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71⁽⁴⁾ (současný čl. 1 písm. l) nařízení (ES) č. 883/2004), který podal, nemůže vést k narušení povinnosti členského státu spočívající v dodržování zásady rovného zacházení stanovené v článku 39 Smlouvy.

- (6) Soudní dvůr se domníval, že zpochybnění vyváženosti a vzájemnosti dvoustranné mezinárodní úmluvy uzavřené mezi členskými státy a třetí zemí nemůže představovat objektivní odůvodnění toho, aby členský stát, jenž je stranou této úmluvy, odmítl rozšířit na státní příslušníky jiných členských států výhody, které vyplývají z uvedené úmluvy pro jeho státní příslušníky.

- (7) Soudní dvůr nepřijal ani námítky, podle kterých může být případné zvýšení finančních nákladů a administrativních obtíží souvisejících se spoluprací s příslušnými orgány dotčené třetí země odůvodněním toho, že členský stát, jenž je stranou dvoustranné úmluvy, neplnil své povinnosti podle Smlouvy.

- (8) Je důležité, aby se z tohoto rozsudku, jenž je zásadní pro státní příslušníky Společenství, kteří uplatnili své právo na volný pohyb do jiného členského státu, vyvodily všechny příslušné závěry.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 149, 5.7.1971, s. 2.

- (9) Z tohoto důvodu by mělo být objasněno, že dvoustranné úmluvy o sociálním zabezpečení mezi členskými státy a třetí zemí musí být vykládány v tom smyslu, že státními příslušníky Společenství, kteří jsou objektivně v téže situaci, by měly být v zásadě přiznány stejné výhody, jako mají státní příslušníci členského státu, jenž je smluvní stranou úmluvy.
- (10) Bez ohledu na jednotné uplatnění rozhodnutí ve věci *Gottardo* na jednotlivé případy by stávající dvoustranné úmluvy měly být přezkoumány. Pokud jde o dříve uzavřené dohody, článek 307 Smlouvy stanoví: „použije příslušný členský stát či členské státy všech vhodných prostředků k odstranění zjištěných neslučitelností“, a pokud jde o dohody uzavřené po 1. lednu 1958 nebo po datu přistoupení členského státu k Evropskému společenství, článek 10 Smlouvy požaduje, aby se tyto členské státy „zdržely jakýchkoli opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů této smlouvy“.
- (11) Co se týče nových dvoustranných úmluv o sociálním zabezpečení uzavřených mezi členskými státy a třetí zemí, je důležité mít na paměti, že by měly obsahovat zvláštní odkaz na zásadu nediskriminace z důvodu státní příslušnosti vůči státním příslušníkům jiných členských států, kteří uplatnili své právo na volný pohyb v členském státě, jenž je smluvní stranou dotčené úmluvy.
- (12) Používání rozsudku ve věci *Gottardo* na jednotlivé případy do velké míry závisí na spolupráci třetích zemí, neboť musí potvrdit období pojištění, která dotyčné osoby v uvedených zemích získaly.
- (13) Správní komise by se touto otázkou měla zabývat vzhledem k tomu, že se rozhodnutí ve věci *Gottardo* týká uplatňování zásady rovného zacházení v oblasti sociálního zabezpečení,

jednajíc v souladu s podmínkami stanovenými v čl. 71 odst. 2 nařízení (ES) č. 883/2004,

DOPORUČUJE PŘÍSLUŠNÝM ÚTVARŮM A INSTITUCÍM, ABY:

1. V souladu se zásadou rovného zacházení a nediskriminace mezi státními příslušníky jednoho státu a státními příslušníky jiných členských států, kteří uplatnili své právo na volný pohyb podle článku 39 Smlouvy, byly výhody, pokud jde o důchody, jež mají pracovníci uvedeného státu (zaměstnanci a osoby samostatně výdělečně činné) podle úmluvy o sociálním zabezpečení s třetí zemí, v zásadě přiznány také pracovníkům (zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným), kteří jsou státními příslušníky jiných členských států a objektivně jsou v téže situaci.
2. Nové dvoustranné úmluvy o sociálním zabezpečení uzavřené mezi členskými státy a třetí zemí by měly obsahovat zvláštní odkaz na zásadu nediskriminace z důvodu státní příslušnosti vůči státním příslušníkům jiného členského státu, kteří uplatnili své právo na volný pohyb v členském státě, jenž je smluvní stranou dotčené úmluvy.
3. Členské státy by měly informovat instituce v zemích, se kterými podepsaly úmluvy o sociálním zabezpečení, jejichž ustanovení platí pouze pro jejich příslušné státní příslušníky, o důsledcích rozhodnutí ve věci *Gottardo* a požádat je o spolupráci při provádění rozhodnutí Soudního dvora. Členské státy, které uzavřely dvoustranné úmluvy s těmiž třetími zeměmi, mohou při žádosti o tuto spolupráci postupovat společně. Tato spolupráce je jednoznačně nezbytná, má-li být rozhodnutí dodrženo.
4. Toto doporučení se zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie*. Použije se ode dne vstupu nařízení (ES) č. 987/2009 v platnost.

předsedkyně správní komise
Gabriela PIKOROVÁ